

MISIE

6

2015

BOLÍVIA

Kto je misionár?

**Jedenásť rokov
v Bolívii**

Ríša zvierat

Jedlá v Bolívii

STUDŇA SPOMIENOK

Kórejské sestry

Podakovanie

**Rozprávka
(nielen) pre deti**

Ondrej Pešta,
rodák zo Slovenskej Vsi
pôsobí v Bolívii
už jedenásť rokov.
Je členom Spoločnosti
Božieho Slova.
Jeho farnosť je
od nás vzdialená asi
deväťdesiat kilometrov.
Pri nedávnej návšteve nám
dovoliť nahliadnúť
nielen do svojej farnosti
ale aj do svojho
misionárskeho života.

Jedenásť rokov v Bolívii

Prečo si si vybral Bolíviu ako misijné pôsobisko?

Asi kvôli jazyku. Španielčina sa mi zdala prístupná, aby som sa ju naučil. Okrem toho som poznal pátra Bernarda Kulhu, ktorý pôsobil v Bolívii tridsať rokov a prichádzal na dovolenku na Slovensko. Cez neho som sa dozvedel viac o Bolívii a to ma zaujalo.

My, verbisti, si pred zložením večných sľubov píšeme tri miesta, kde by sme chceli pracovať. Ja som si vybral Bolíviu, Paraguay a francúzsky hovoriace africké krajiny ako Kongo a Madagaskar. To, že som sa dostal do Bolívie, bolo v konečnom dôsledku rozhodnutím predstavených.

Čo bolo pre teba najťažšie?

Asi prvý rok. Po štyroch mesiacoch, keď som sa naučil španielčinu, som dostal dosť veľkú farnosť v El Alte, kde som bol šesť a pol roka. Ako dvadsaťdeväťročný som bol farárom v novej kultúre. Bola to pre mňa výzva - naučiť sa štýl pastorácie, spolupracovať s laikmi, a tiež aj

rôzne kultúrne odchýlky. Slovenská mentalita je úplne iná. Musel som si zvyknúť aj na prostredie.

Čo ťa potešilo?

Malé veci. Ľudia, ktorí sa snažia a spolupracujú so mnou. Objavil som veľký dar v práci laikov v Bolívii. Majú veľký priestor v živote Cirkvi. A toto je veľkým prínosom. Mnohokrát som to cítil aj vo farnosti, v ktorej som začínal. Boli pre mňa oporou. Napríklad pastoračná farská rada. Pomáhali mi pochopiť kultúrne aj pastoračné výzvy, ktoré boli vo farnosti. Vidím to ako prínos nielen pre mňa ale aj pre Cirkev. Napríklad vrámci Biskupskej konferencie máme laika, ktorý je zodpovedný za biblický apoštolát v celej Bolívii.

Tiež ma teší, keď ľudia objavajú, že majú schopnosť robiť mnohé veci. Som veľmi šťastný, keď vidím, ako sa ľudia zobudia a povedia: „My sme to dokázali. Urobili sme to sami a nepotrebovali sme nejakú veľkú pomoc.“

Čo je úlohou misionára?

Mne sa zdá, že každý misionár si prináša svoj model. Mnohí vnímajú túto úlohu viac materiálne, napríklad pomáhať cez finančné projekty. Ja to vnímam skôr tak, že tým bohatstvom, ktoré chcem dávať, je Božie slovo. Lebo mnohokrát si ľudia mylia, že misionár je zodpovedný iba za chod farnosti a rôzne projekty. Skôr by som chcel byť misionárom, ktorý dáva to duchovné.

Čo ťa najviac trápi? S čím najviac bojuješ?

Sú to hlavne moje ľudské slabosti a obmedzenia. A potom je tu aj ďalšia výzva. Totiž my, verbisti, pracujeme na medzinárodnej úrovni. A preto je potrebné naučiť sa nielen

španielčinu, ale aj spoločnej reči v komunite. Napríklad teraz pracujem s bratom z Ekvádoru. Je to úplne iné ako keď som bol pred rokom s bratom z Číny a z Írska. Tieto zmeny sú pre mňa stálou výzvou naučiť sa spolužitiu rôznych kultúr.

Aká udalosť ti najviac utkvela v pamäti?

Sú to stretnutia s jednoduchými ľuďmi, ktoré mi dali veľa. V tom zmysle, že som bol nútený premýšľať nad tým, aké hodnoty žijem a o čom je moja viera. To bolo veľmi silné hlavne v prvých rokoch v El Alte.

Raz ma zavolali k zomierajúcej stareнке, aby som jej dal posledné pomazanie. Keď som videl podmienky, v ktorých žila, bol som nútený zamyslieť sa nad hodnotami, ktoré som žil. V podstate ani nemala posteľ len kopec handier, ktoré pozbierala po uliciach. A to mnou zatriaslo.

No a z tých veselých udalostí - človek sa mnohokrát pomýli. Hlavne keď sa začína s jazykom. Napríklad som si pomýlil pecadores (hriešnici) s pescadores (rybármi).

Ľudia sa na tých prvých kázňach schuti zasmejú.

Vnímal si niekedy, že tvoje pôsobenie naberá rozmer duchovného boja?

Sú rôzne situácie, v ktorých človek nevie, ako reagovať, hlavne čo sa týka pôvodných animistických zvykov. Niekedy je to duchovný boj. Mnohokrát prichádzali ľudia s problémami, že vnímajú alebo vidia duchov vo svojich domoch. Prišli ma pýtať, aby som ich posvätil... Tieto príležitosti som využíval na slávenie sviatosti zmierenia v rodine. Mnohokrát vnímam, že tam, kde vidia svojho zomrelého príbuzného, je ešte niečo nedoriešené alebo neodpustené a je potrebné zmierenie.

Spolubratia mi rozprávali, že mnohokrát im zavolajú o polnoci z komunity, že je tam niekto posadnutý diablom. Niekedy stačí ľudí ukludniť a modliť sa s nimi.

Prečo ísť na misie?

Ja si myslím, že preto, lebo sme veľa dostali. Máme prečo dávať. Sme veľmi zviazaní sv. Cyrilovi a Metodovi, ktorí boli misionármi v našich zemiach.

Mnohokrát premýšľam nad tým, aké mali podmienky.

Páči sa mi ich prístup. Najprv naučili jazyk, písmo a tak sa postupne približovali k ľuďom. My, Slováci, máme veľa čo dávať tým, ktorí to potrebujú. A tiež vieme, že viera, ktorá sa nezdieľa, je vlastne mŕtva.

Misijné pôsobenie je obohatením nielen pre tých, ku ktorým sme poslaní, ale aj pre nás samých. Mnohé veci sa naučíme. Mnohé začneme vnímať úplne ináč.

Alebo si uvedomíme hodnoty, ktoré sme predtým nevnímali, hlavne čo sa týka viery. Musíme si klásť nové otázky. Je to také vzájomné obohatenie.

Hlavným princípom je to, že Pán Ježiš nás posielal, aby sme nezostali spokojní tam, kde sa dobre cítime, ale aby sme išli tam, kde nás potrebuje. „Idte do celého sveta“ platí pre každého pokrsteného. Každý z nás môže byť misionárom. Či už ide o hlbší záväzok alebo o mladých, ktorí prídu pomáhať na rok, na dva. To je tiež veľmi cenným príspevkom pre misie.

Raz sa ma jedna pani spýtala: „Súhlasíte s tým, že misionár je ten, ktorý sa vzdal svojho pohodlia, aby hľadal Boha?“ Definícií misionára je veľa. Pre mňa osobne je výstižné prirovnanie misionára k ľadovcu.

Kto je misionár?

Pre väčšinu ľudí je misionár človek, ktorý sa odhodlal ísť do ďalekých krajín, aby sa venoval chudobným, chorým a nevzdelaným. Snaží sa pozdvihnúť ich sociálnu, vedomostnú, morálnu i duchovnú úroveň. Niektorí vidia jeho úlohu iba v sociálnej rovine v pozícii sociálneho pracovníka. Lenže takýto pohľad je veľmi skreslený.

Netrúfam si povedať, že moje chápanie poslania misionára je dokonalé. Veď v Bolívii pôsobíme s otcom Jánom ešte len štvrtý mesiac. Ale aj napriek tomu by som sa chcel s Vami podeliť o výsledky úvah na túto tému, pretože otázky: „Kto som? a Kým mám byť ako misionár?“ si kladieme pomerne často.

Pri uvažovaní o poslaní misionára mi napadol obraz ľadovca. Prečo práve ľadovec? To, čo je nad vodou a čo možno vidieť, tvorí maximálne jednu tretinu jeho objemu. Väčšina je ukrytá v hĺbinách mora.

Na túto skutočnosť doplatili pasažieri Titaniku. Podcenili veľkosť ľadovca, na základe povrchného pohľadu na jeho viditeľnú časť nad vodou.

To, čo je vidieť na živote misionára a čo druhí neraz obdivujú, je jeho odvaha zanechať rodinu, známych, rodnú zem i reč. Ďalej sú to jeho charitatívne činy, boj za spravodlivosť, ohlasovanie evanjelia, vysluhovanie sviatostí, katechézy, prípadne stavanie kostolov, škôl a nemocníc.

Ale čo v prípade, keď misionár nemá prostriedky na stavanie domov pre chudobných, budovanie škôl, nemocníc, kostolov a na projekty na zlepšenie hygieny či zásobovanie pitnou vodou? Čo v prípade, ak neobráti zástupy na katolícku vieru? A čo keď sa mu nedarí nič zmeniť a vyčerpaný i znechutený má dojem, že nič neurobil? Zlyhal? Urobil niekde podstatnú chybu? Vôbec to tak nemusí byť.

Takže ako vnímam osobu misionára? V prvom rade je to človek, ktorého si vybral Boh. Nie preto, že je najlepší, aby sa nespoliehal príliš na seba. Skôr preto, aby si uvedomoval, že je to najmä on, kto sa má obrátiť a spoznávať Boha v jednoduchých ľuďoch. On sa má ako prvý učiť od tých, ktorým má potom hlásať Krista.

V druhom rade je misionár muž ustavičnej modlitby a hľadania Božej vôle. Bez toho by mohol byť staviteľom, soci-

álnym pracovníkom, zdravotníkom alebo teológom, ale nie budovateľom Božieho kráľovstva. Každý deň sa potrebuje v pokore skláňať pred živým Kristom, vedomý si jeho slov: „Bezo mňa nemôžete nič urobiť.“

Nespočetnekrát potrebuje dávať Pánovi otázku spolu so sv. Františkom z Assisi: „Pane, čo chceš, aby som robil?“ A v dôvere, že najdôležitejšia nie je jeho práca, ale Božia milosť, potrebuje oslavovať Boha za všetko čo konal, koná a bude konať aj napriek jeho slabosti. V tichej adorácii sa ponára do hĺbín Božej blízkosti, aby načerpal pokoj, ktorý svet nemôže dať.

Modrá voda, v ktorej pláva ľadovec, môže byť aj symbolom Panny Márie. Tým, že sa misionár okrem možnosti mať manželku, vzdialil aj od svojej matky, o to viac sa potrebuje privinúť k Nebeskej matke.

Tretia dôležitá úloha misionára je denne zomierať sebe samému. Odchádzajúc z vlasti nie si je istý, či sa ešte niekedy stretne so svojimi blízkymi a známymi. Zbaliac si dvadsať kíľ najnutnejších vecí zanecháva prakticky všetky veci, bez ktorých si väčšina nevie predstaviť život. Misionár sa neraz vzdáva všetkého finančného príjmu a prichádza do krajiny, kde nedostáva okrem stravy ani cent. Niekedy sa musí postarať o živobytie pestovaním plodín, lovom či chovom zvierat.

Naučiť sa žiť z nulového príjmu a náhodných darov z rodnej vlasti, je náročné. O to viac, keď niekedy zdravotné problémy nedovoľujú prijímať miestnu potravu.

Tu v Bolívii je situácia sťažná tým, že misionári z Nemecka, ktorí tu kedysi pôsobili, disponovali značnými finančnými prostriedkami. Ľudia si na to nielen zvykli, ale neraz to aj zneužívali. V dôsledku toho sa mnohí stali pasívnymi a neo-

chotní pomáhať zadarmo. Predajcovia bežne navyšujú ceny len preto, lebo misionár je z Európy alebo Ameriky, a tak podľa nich musí byť bohatý.

V zmysle zomierania misionár potrebuje vedieť prijímať, že nevidí za sebou ovocie, ba naopak sa mu zdá, že je neúspešný, že sa mu nedarí alebo že zlyhal. Neraz po čase zistí, že používal nevhodný spôsob, prinesený zo svojej vlasti, ktorý v misijných podmienkach neprináša osov.

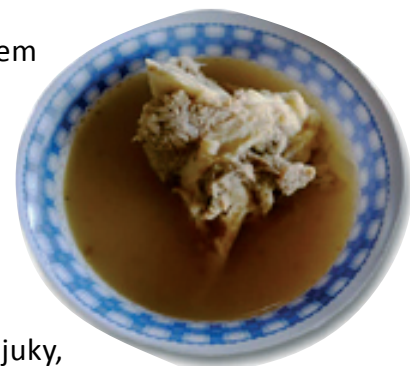
Mnohé veci sa v misiách nedajú zmeniť, ba dokonca ani prijať. Žiť v tejto situácii a nenechať sa zlomiť, je skutočné vnútorné nekrvavé mučenie. No Pán Ježiš povedal: „Ak pšeničné zrno nepadne do zeme a neodumrie, neprinesie úrodu.“

Na základe Božieho slova si myslím, že keby misionár mal dojem, že nič nezmenil, nič nezanechal, nič nevybudoval, aj tak môže byť dobrým misionárom a splniť Božiu vôľu. A nielen to. Jeho vzdávanie sa, opúšťanie a zomieranie pre Božie kráľovstvo, prinesie požehnanie pre diecúzu i farnosť, z ktorej pochádza a možno v budúcnosti vyrastú bohaté plody Ducha tam, kde on zasieval v slzách nevidiac nič iba burinu.

Okrem zemiakov sa takmer vždy podáva niekoľko kúskov juky, ktorá sa chuťovo podobá na zemiaky. Ako prípitok i občerstvenie sa podáva pohár čiče. Je to pomerne výživný, ale nie veľmi chutný nápoj z kukurice alebo juky, ktorý sa pripravuje dlhým varením.

Jedlá v Bolívii

Keďže Bolívia je krajina viacerých kultúr, prejavuje sa to aj v rozmanitosti jedál v závislosti od regiónu. Základný rozdiel je však v tom, či sa

jedlá pripravujú v reštaurácii, v pralese, v kuchyni alebo na ulici. Spôsob prípravy sa neraz podpíše na zdravotných komplikáciách cudzincov.

V Čikitanii, kde pôsobíme, je strava pomerne jednotvárna. Najčastejšie sa pripravuje kurča, ktoré sa na vidieku varí vcelku aj s hlavou.

Miestnou špecialitou je tzv. čurrasko, čiže grilované hovädzie mäso. Keď si spomeniete na to, ako dlho neraz trvá, kým varením zmäkne, tak si viete predstaviť, aké tvrdé môže byť, keď sa pomerne krátko griluje na uhlíkoch na rohu ulice. Nepomôže ani to, že sa predtým vypekalo na slnku, keď čakalo v pouličnej mäsiarni, kde by ste asi ťažko našli chladiaci box alebo mrazničku.

K mäsu sa najčastejšie podáva ryža, do ktorej sa niekedy primiešava syr, takže vyzerá ako rozvarená. Ako príloha môžu byť tiež zemiaky rôznych druhov. Špecialitou sú tmavé zemiaky, pripravené dlhomasáčnym sušením pri nízkych teplotách, dovezené z hôr Altiplana.

To, či ide o prípitok alebo občerstvenie závisí od dĺžky kvasenia. Kyslejšia čiča obsahuje viac alkoholu. V tunajších horúčavách potom môže ľahko stúpnuť do hlavy. Okrem toho je známe aj „tigrie mlieko“, ktoré chutí podobne ako vaječný koňak. Z jedál je ešte časté rizoto, varená kukurica, ryby a rôzna zelenina.

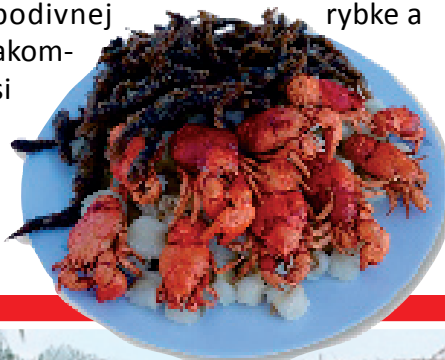
Obyvatelia komunít si z času na čas pochutia na divine, čiže na mäse z diviaka, tigra, kapibaru, leguána alebo choči, ktorý vypadá ako križenec morského prasaťa so zajacom. Jednoducho jedia, čo príroda dá a čo si ulovia. Určite sú ešte aj iné plodiny či

zvieratká, ktoré speszujú bolívijskú kuchyňu, ale zatiaľ sa nám ešte veľmi nedostali na náš stôl.

Na ulici si jedlá z bezpečnostných dôvodov pre nejasný pôvod a neznámu hygienickú úroveň radšej ani nekupujeme. Raz sme iba ochutnali po jednej podivnej rybke a akom-

si malom krabovi, ktoré môžete vidieť na obrázku, ale zjavne nám to veľmi neprosperovalo. Ináč naša kuchárka varí výborné polievky s netradičnými chuťami. Okrem toho tu konzumujú veľa citrusových plodov, čo sa však niekedy odráža na alergických reakciách našej kože. Ale priznám sa, že našu domácu klobásku, hubovú polievku alebo segedín bolívijské jedlá nevynahradia.

Kórejské sestry

Vo farnosti Concepción vytvárame my, kňazi, rehoľné sestry a dobrovoľníci medzinárodný pastoračný tím. Jeho súčasťou sú aj sestry z Južnej Kórey.

Kórea je pomerne malá krajina s krátkou históriou kresťanstva. Napriek tomu v Bolívii už dlhodobo pôsobia viaceré rehoľné sestry a kňazi z tejto krajiny. V našej Zóne 5 pracujú tri sestry. Sestra Clara

má na starosti prípravu detí na prvé sv. prijímanie a chod kaplnky. Pomáha nám však aj pri iných podujatiach. Sestra Lucia pracuje v Centre sv. Františka s postihnutými deťmi a Matka predstavená Maria spravuje v tunajšej nemocnici administratívne záležitosti.

Každý piatok máme s kórejskými sestrami stretnutie, počas ktorých hodnotíme pastoračné aktivity ako aj eko-

nomické záležitosti za predchádzajúci týždeň, a zároveň hľadáme nové možnosti a plánujeme akcie na ďalší týždeň.

Pre nás kňazov sú veľkou pomocou a zvlášť teraz v začiatkoch, keď nám vysvetľujú osobitosti tunajšej pastorácie. Okrem toho z milodarov z vlastnej diecézy financujú občerstvenia pre deti a birmovancov, ako aj darčeky pre deti pri rôznych príležitostiach.

Ríša zvierat

Bolívia má vo svojom názve „mnohonárodný štát“. Rozmanitosť sa však netýka len ľudí, ale zdá sa, akoby sa tu zišli zvieratá z viacerých krajín sveta.

Príroda s ríšou zvierat, žijúcich najmä v odľahlých častiach pralesa, pripomína biblické časy po vyľodení z Noemovej archy. Potomkov prehistorických jašterov, žijúcich najmä na Galapágach tu pripomínajú leguány, ktoré sme už niekoľkokrát stretli cestou do komunít.

Orientálne krajiny sú tu zastúpené oslíkmi, pasúcimi sa na okraji ciest. Oceánske ostrovy Jávu a Sumatru zase pripomínajú viacere druhy opíc, ktoré svižne skáču po stromoch.

Stepi a savany reprezentujú čierne byvoly s obrovskými rohmi, ktoré tu boli dovezené z ich pôvodnej vlasti. Okrem nich sa tu udomácnili vďaka člo-

vekovi aj agresívne africké včely. Niekoľko z týchto včelích rodín sa usadilo nášmu rodákovi Andrejovi Peštovi v podkroví kostola. Asi tri z nich sa mu podarilo oddeliť a usídlit' do včelínov vo farskej záhrade. Začína sa však obávať, pretože počas posledného vyberania medu mu zanechalo svoje žihadlá v ochrannom odevu okolo dvesto včiel, z toho asi dvanásť schytil na vlastnej koži.

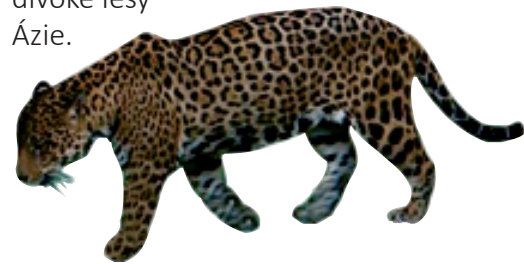

Okrem iného nám spomínal, aj to, že vo farskom dvore mu žijú jedovaté svetlozelené hady. Našťastie ich počty redukuje niekoľko mačiek, ktoré sa tak starajú o jeho bezpečnosť.

Veľhory Ánd tu majú svojich zástupcov v kondoroch a púštne oblasti pripomínajú ich kolegovia - supy. Pri riekach hniezdia vodné vtáky ako kormorány a volavky, ktoré sa mi spájajú najmä s povodím Dunaja.

O adrenalín sa starajú najmä početné jaguáre, pripomínajúce divoké lesy Ázie.

Ani Európa nie je pozadu. V podkroví budov možno vidieť sovy a netopiere, na poliach sa pasú početné stáda kráv, koní a sem-tam aj oviec. V lese možno stretnúť veвериčku, diviaka alebo líšku, a pri troške neopatrnosti môžete stupiť aj na vretenicu. Do bytov sa tlačia najmä obrovské ropuchy a niekedy aj tarantuly. Niektoré zo žiab v pralesi dosahujú veľkosť ako naše mačky.

Jednohrbé kravy, pripomínajúce tak trochu ťavy, vyvolávajú zasa v myslí obrazy späté s Indiou alebo Egyptom. Amazonku zastupujú najmä dravé piraňe, žijúce v riekach a vodných nádržiach. Ako nám povedal páter Andrej, vyskytli sa aj také prípady, že počas jedného dňa boli v tej istej lagúne zranené piraňami tri osoby. Jednej sa zahryzli do päty, inej odhryzli prst na nohe... Takže aj napriek láske k vode sme radšej od kúpania v riekach a prírodných nádržiach upustili.

Vtáctvo reprezentujú rôzne druhy pestrofarebných papagájov, z ktorých je pre nás asi najznámejší kukan. Pri riekach sa zvykne zdržiavať kapibaru, vo vode môžu striehnuť aligátory a po lesných cestách neraz upaľujú malé choči, ktoré sme spomínali v článku o jedle.

Pri jazierkach a vodných kalužiach neraz tancujú desiatky nádherných motýľov rôznych veľkostí.

Najčastejším zvieratom, ktoré môžete stretnúť v meste alebo v komunitách sú psy. Asi ani jeden z nich nie je uviazaný na reťazi alebo zavretý vo voliére. Najčastejšie obľubujú oddychovať na strede cesty a vo väčšine prípadov sa ani nepohnú z miesta, akoby trpeli spoločnou epidémiou akejsi lethargie. Jeden z nich - Rocky, ktorý ako jediný nebehá po meste, je strážcom biskupského úradu a konventu v ktorom bývame.

Jednou z potešujúcich správ zo zvieracej ríše bolo, keď sme sa dozvedeli, že na biskupskej farme ale aj v komunitách chovajú početné kone. A tak máme možnosť niekedy sa odreagovať aj vďaka týmto dávnym priateľom človeka. V minulosti bole kone bežným dopravným prostriedkom misionárov. Dnes ich nahradili „kone“ uväznené pod kapotou motorových vozidiel.

Ďalšou veľkou a rozmanitou skupinou zvierat sú chrobáky a hmyz. Podľa archeológov vraj šváby žili na Zemi už v časoch dinosaurov. Nevieť čím to ide, že prežili pád meteoritu, ktorý sa stal osudným týmto gigantom, ale zdá sa, že aj my sme voči nim bezmocní a nedarí sa nám ich vykynožiť alebo aspoň vyhnať z našej kuchyne a jedálne, kde sa po večeroch premávajú spolu s viacerými druhmi mravcov.

Okrem nich sú takmer všadeprítomné termity, ktoré vedú narobiť veľa škôd najmä v záhradách a na lesných pasienkoch. Na rozdiel od mravcov termityšte po istom čase tak zatvrdne, že je takmer ako kameň. Termity si stavajú svoje príbytky nielen na zemi ale aj v konároch stromov, v budovách alebo uprostred dreveného oplatenia či na stĺpoch elektrického vedenia.

Najnebezpečnejšie a najneprijemnejšie zvieratá však nie sú tie najväčšie, ale práve naopak - komáre a mušky, ktoré môžu byť prenášačmi rôznych ochorení ako je malária, denga alebo čikungunia, ktorej dôsledky v podobe bolesti kĺbov môžu pretrvávajúť po celý život. Na istý druh hmyzu doplatili aj dvaja bolívijskí kňazi, pôsobiaci v našej farnosti. Choroba, ktorou sa týmto hmyzom nakazili, spôsobuje zmenšovanie srdca. Táto choroba sa volá aj chorobou chudobných, lebo dotýčny hmyz žije v dreve a palmových listoch, z ktorých potom v noci útočí.

Nám ostáva len veriť v naplnenie starozákonného proroctva o tom, že raz budú ľudia i zvieratá žiť v súlade.

STUDŇA SPOMIENOK

Pekné chvíle v živote vo mne zanechávajú hlboké spomienky, ktoré sú ako pramenitá voda v studni. Pomáhajú mi tešiť sa zo života, napredovať a v ťažkom čase čerpať posilu plnými dúškami.

Ako bohoslovci sme raz napísali dlhé srdečné poďakovanie kňazovi Jožkovi Krišandovi. Veľa sme toho spolu zažili, a tak sme mu to všetko rozpisali. Čakali sme, že si to prečíta a povie, ako ho to potešilo. Na naše prekvapenie si to len založil medzi veci. Povedal, že raz príde čas, keď si to prečíta. Vtedy, keď mu bude ťažko. Teraz by mu to slúžilo len na pýchu. Na Jožka som si spomenul, keď som sa vrátil zo svätej omše, ktorú som slúžil v Concepción pre mentálne postihnuté deti.

Ako mnohí viete, pred nástupom do kňazského seminára som pracoval v Spišskej katolíckej charite v Dome sv. Jozefa s mentálne postihnutými deťmi. Bol to čas plný radosti a úsmevov, ale i denných bojov o malé napredovania. Odvtedy prešlo viac ako 15 rokov. Keď som však vošiel do Domova pre tieto deti tu v Concepción, akoby som sa

vrátil v čase. Akoby to boli tie deti, s ktorými som trávil tak veľa času. Hovorím si: „Aha, tu je Milanko, tu zasa Tamarka a tam Boris“ Svojím držaním tela, úsmevom, pohybmi mi ich totiž pripomínali. Zrazu som sa cítil na Slovensku. Zrazu som bol doma. Ani jazyková bariéra tu nebola. Vlastne žiadna.

Spomenul som si na sväté omše, ktoré sme mávali a bolo to rovnaké. Deti sa radovali z každej maličkosti, každú chvíľu chceli tliekať a tak zatliekali aj po prvom čítaní. A poviem vám, že to bolo hlasnejšie, akoby zvolali „Bohu vďaka!“

Božou prozreteľnosťou bol v ten deň súčasne sviatok svätej Terézie z Avily, Svetový deň ľudí

s mentálnym postihom a pätnáste výročie založenia tohto domu. V evanjeliu boli slová: „Poďte ku mne všetci, ktorí sa namáhate a ja vás posilním“, ktoré boli balzomom pre prítomných rodičov. V kázni som vychádzal z Ježišových slov: „nechajte deti prichádzať ku mne“ a „ak nebudete ako deti, nevojdete do nebeského kráľovstva“.

Hoci mi moje jazykové znalosti španielčiny nedávajú veľa voľnosti vo vyjadrovaní, po chvíli som sa prestal držať pripraveného textu. Zobral som mikrofón do ruky a šiel medzi deti. Viedli ma k tomu aj slová, ktoré mi pripomenuli raz mladí z Polhory: „Keď raz odídete, ľudia si možno nebudú pamätať na vaše slová pri kázni, ale na to, ako sa pri nich cítili.“

Mali ste vidieť ich radosť, ale aj moju. Každý vedel odpoveď na moje otázky, všetci sa hlásili, vykrikovali a tliekali zároveň. Stálo to zato. Nezapamätal som si ich odpovede, ale to, ako som sa pri nich cítil. Ako zo studne som najprv vytiahol staré spomienky, no potom do studne pribudla aj nová voda, ktorá bude posilou v ťažších časoch. Ale to bude už iný príbeh.

Ján Piatak

Pod'akovanie

Milí naši dobrodinci!
Chceme sa Vám srdečne
poďakovať za všetky príspevky
na misijnú činnosť, ktoré ste
nám doteraz poslali. Vďaka nim
sme mohli zakúpiť viaceré veci
na zariadenie Pastoračného
centra, taktiež pre kaplnku
Panny Márie pomocnice
v Zóne 5 a pre službu
v komunitách.

Prinášame Vám prehľad
Vašich darov podľa farností a
zároveň oblasti, do ktorých sme
ich investovali. Okrem toho
ešte plánujeme dať zhotoviť do
spomínanej kaplnky bohostánok
a svednicu, ako hlavné miesta,
kde budú môcť naši veriaci
zažívať Božiu prítomnosť a
milosrdenstvo, najmä teraz,
keď čoskoro začneme prežívať
Rok Božieho milosrdenstva.

Pán Boh odplať!

Milodary podľa obcí:

Brezovica	620,-
Bystrany	210,-
Dolný Kubín	40,-
Matejovce pri Poprade	100,-
Námestovo	200,-
Olcnavá	925,-
Oravská Polhora	800,-
Spišská Belá	60,-
Spišská Nová Ves	150,-
Stará Lesná	40,-
Štrba	395,-
Svit	50,-
Veľká Lomnica	935,-
Važec	30,-
Spolu:	4555,- €

„Veselého
darcu miluje
Boh“
(2 Kor 9, 7).

Výdavky:

Veci pre pastoráciu:

Hostie, víno, tymián, liturgické knihy, spevník, nabíjateľný reproduktor, mikrofón, šnúry, elektroakustická gitara s príslušenstvom, náhradné struny, stojan na noty a na gitaru, ladička, capodaster, flauta, čierno-biela tlačiareň, tonery a papier do tlačiarne, kňazské štóly a pomôcky na kázne a katechézy.

Veci pre Pastoračné centrum:

Sieťky a rámy proti komárom do okien, garniže a závesy na okná, drevené a plastové stoličky, dve drevené postele, matrace a obliečky, dva stoly, polička do špajze, chladnička, pec s el. rúrou, mikrovlnka, tanier, príbory, hrnce, nožičky, automatická práčka, žehlička, pracovné náradie, vyrezávaný kríž, nástenné hodiny, lampy, klimatizácia, odpadkové koše, veci na upratovanie, vysávač.

Veci pre kaplnku:

Drevený obraz, socha Panny Márie a veľký vyrezávaný trojmetrový kríž pred kostol.

Spolu všetko v cene 4584,- €.

Rozprávka (nie len) pre deti

Vtáčia balada

Bola raz jedna lastovička. Žila sama, ale rada pomáhala iným. Nechávala im mušky a komáre, ktoré chytila pre seba, nosila im slamky na stavanie domov, ukazovala im, kde nájdú blato a vodu na stavanie hniezda alebo prenikavo štebotala, keď sa blížil dravý vták či žiadostivá mačka.

Až tak pomáhala druhým, že svoje vlastné hniezdo dokončila ako posledná, keď už ostatní mali v hniezdočkách nové potomstvo.

Bez jej pomoci by viaceré rodiny nestihli do jesene vychovať silné potomstvo na let do ďalekých krajín a hrozilo by, že by vyslabnuté namáhavou cestou zahynuli.

A tak jedného dňa, keď unavená vletela do svojho nedávno dokončeného príbytku,

začula veselý štebot lastovičích mláďat, sprevádzaný rovnako šťastným štebotom ich rodičov. Tí šikovnejší už dávali svojim mláďatám prvé lekcie lietania.

Naša lastovička sa na to iba smutne prizerala. Po dlhšej chvíli unavená zaspala. Ktovie, čo sa jej snívало, ale bol to dlhý a hlboký spánok. Za celý ten čas nikto z lastovičiek k jej hniezdu ani len nezablúdlil.

Na druhý deň od rána silno pršalo. Pred obedom dážd' ustal, ale nad kraj sa zniesla hmla. To bolo príčinou, že si nikto nevšimol prilet hladného jastraba. Keď už držal v zobáku jedno vrabčiatko, varovné pišťanie lastovičiek bolo zbytočné.

Hurhaj a zúfale pišťanie zobudili našu lastovičku. Videla, ako sa vrabčiatko na chvíľu vyslobodilo zo smrteľného zovretia, ale zranené nedokázalo ďaleko uniknúť. Ba vlastne ani nemalo kam, lebo vrabce si vlastné hniezda nestavajú.

Všetky lastovičky z okolia zdesene poletovali v bezpečnej vzdialenosti od dravca, ale ani jedna z nich sa neodvážila riskovať svoj život, keďže mali v hniezdach malé potomstvo. Naša lastovička sa nemala o koho báť, a tak si to zamierila rovno k jastrabovi. Ten práve pristal s chyteným vrabčiatkom, pevne zovretým v ostrých pazúroch a sklonený nad ním sa chystal ukončiť jeho život.

Jastrab bol tak zaujatý svojou korisťou, že si nevšimol lastovičku, ktorá ako šíp nečakane priletela k nemu a d'obla ho do oka. Ten od bolesti pustil svoju obeť a zapotácal sa dole strechou. Potom, vystrašený nečakaným útokom a zahmlením v oku, silno zaškriekal a odletel.

Zakrvavené a čiastočne oškľbané vrabčiatko sa ani len nepohlo. Iba sa chvelo a pišťalo od bolesti. Trvalo to dosť dlho, ale nikto mu nepomáhal.

Všetky vrabce sa od strachu rozleteli a poschovávali nevedno kam. Lastovičky sa vrátili k svojim mláďatám a zranené vrabčiatko si nikto nevšimal. Slabé a prestrašené ostalo na streche ako opustená sirôtka.

Aj naša lastovička odletela domov, ale žalostné čvirikanie a smutný pohľad vrabčiatka, ktorý jej utkvel v pamati, ju nenechali na pokoji.

Po chvíli sa vrátila, aby mu ponúkla svoje hniezdo na zotavenie a na ochranu pred dravcom. Ved' čo, keď sa vráti?

Vrabčiatko asi neporozumelo jej ponuke, lebo ju začalo d'obať a odháňať. Lastovička ustúpila ale preč neodletela. Sadla si na hrebeň strechy a ticho sa dívala na zranené vrabčiatko.

Po dlhšom čase začala štebotať. Lenže tak nádherne, akoby to bola nejaká pieseň. Zranené vrabčiatko sa započúvalo do jej spevu, po chvíli sa prestalo chvieť strachom a očarené melódiou takmer zabudlo na svoju bolesť a na to, čo sa mu stalo.

Nevedno, aké finty naňho lastovička použila, ale pred súmrakom už bolo v jej hniezde. Od toho času sa o neho starala ako o vlastné. Nosila mu potravu a vodu v zobáku a neskôr ho štuchaním povzbudzovala, aby sa nebálo a začalo znovu lietať. A tak už onedlho bolo schopné uloviť prvé nemotorné komáre.

Lastovička prečkávala noci v podkroviach starých humien, zatiaľ čo cez deň sa starala o zranené vrabčiatko. Lenže noci boli čoraz chladnejšie a vďaka častým dažďom a hmle bola ráno neraz skrehnutá a premočená.

A tak jedného dňa, keď videla, že sa už vrabčiatko môže postarať samé o seba, hnaná inštinktom, odletela do teplých krajín. Preletela snád' pol sveta a takmer ako posledná z lastovičiek doletela do cieľa.

O nejaký čas priletelo z jej dediny akési oneskorené vtáča. Lastovička sa pýtala na vrabčiatko, ako sa mu darí a či je zdravé. To, čo sa dozvedela, ju však nepotešilo. Dozvedela sa totiž, že sa do jej hniezda nastáhoval akýsi vrabec. O vrabčiatku vtáča nevedelo nič.

Lastovička zostala zmätená. Na jednej strane ju mrzelo, že si niekto privlastnil jej hniezdo, na ktorom dlho pracovala a s ktorým sa jej

spájali chvíle, keď sa starala o vrabčiatko. Na druhej strane neprestala dúfať, že ho snád' ešte stretne. Ale čo, ak na ňu zabudlo? Alebo čo ak odletelo preč?

Vplyvom takýchto a podobných pochybností sa lastovička stávala zo dňa na deň zamyslenejšia a smutnejšia. Miestami strácala chuť vrátiť sa.

Na jar sa lastovičky opäť vrátili z ďalekého sveta a radostne štebotali na strechách alebo veselo poletovali nad dedinou. Ako posledná doletela naša lastovička. Unavená, vyčerpaná...

Sadla si na strechu, pod ktorou mala svoje hniezdo, aby si trochu vydýchla a rozhliadla sa po okolí. Z jej hniezda doľahol k nej veselý štebot akéhosi vrabca a rovnako veselý štebot vrabčiatka, o ktoré sa starala. Nikto z nich netušil, že sa vrátila a že je tak blízko.

Lastovička chvíľku premýšľala, čo urobiť. Bojovala medzi túžbou vrátiť sa do svojho hniezda a vidieť vrabčiatko, a medzi tým, aby nenarušila jeho nové priateľstvo. Zvíťazila druhá možnosť.

Zasvišťala krídlami a vzniesla sa do výšky. Chvíľu ešte krúžila, akoby si chcela vryť do pamäti miesto, s ktorým sa jej spájalo toľko spomienok. Po niekoľkých okruhoch, zrazu vystrelila ako šíp a zmizla v diaľke, sledujúc najvnútornejší inštinkt svojho srdca.

A ako to všetko skončilo? O našej lastovičke už nikto viac nepočul. Jediné, čo po nej zostalo, bola legenda o jej nebojácnosti. A ešte sa hovorí aj to, že jastrab sa už do ich dvora nikdy nevrátil.

Pavol Hucík

Včelársky oblek pátra Ondreja.

Ayoreovia ponúkajúci orchidey.

Ťažba dreva z pralesa.

Daň za porušovanie pravidiel premávky.

Adorácia na kňazských rekolekciách.

Požehnnie stánkov.

Diecézny misijný deň.

V komunite „Mamičky“.

Milí naši priatelia! Ak by ste vnímali, že chcete podporiť misijnú činnosť, pastoračiu alebo chudobných vo farnosti Concepción, kde pôsobíme, môžete tak urobiť prostredníctvom bankových účtov: 0320652630/0900 (Pavol H.) alebo: 0522512863/0900 (Ján P.).